

## Visszaadom az állampolgárságomat!

Vajon hányan mondják, mondanák ezt ma Romániában? Az elnyomott nemzetek tagjait mindenképpen ezek közé számíthatjuk, hisz a román állampolgárságot akként sütötték rájuk, akár az állatokra a bélyeget: megkérdezésük, beleegyezésük nélkül és ellenére. S Romániában hányan vannak ma kisebbségben? E kérdésre is többféle a válasz: a magyarokon kívül - akik köztudomásúan legalább kétmilliónyian vannak - legalább egymillió az egyéb "nemzetiség". Viszont ott van még az a legalább 6.000.000 cigány (nem tévedés: hatmillió), akiknek emberi joga még odáig sem terjed, hogy számba, figyelembe, "állampolgári" státuszba vegyék őket. Legtöbbjük anyakönyvezve sincs; talán ezért nem kéri, kérik áthonosításukat valahova máshová. S ha kérhetnék is, ugyan hova kérnék, esetleg Indiába?

Ha az ember jól számol, Románia lakosságának a fele "nemzetiségi". Románia felének a román állampolgárság e "Ceașescu-érában" tehát nem egyéb, mint megalázó kiszolgáltatottság, egzisztenciális és kulturális nyomor. S akkor még hol maradnak azok a románok, akik a nyomort és kiszolgáltatottságot, a terrort és a kizsákmányolást éppúgy szenvedik, mint a magyarok s a többiek?

Menekülni, menekülni, menekülni! A második világháború pánikhangulata vett erőt mindenkin, s talán ezért jósol a többség érzékeny előérzete is háborút, hogy e szabadságot gyalázó "béke" képtelenségét valamilyen módon az ész számára is hozzáférhetővé tegye. Hisz kit vigasztal, kit vigasztalhat - természetesen a kisebbségiek közül - az, hogy miután Magyarországot és egyben Európa jó részét meggyalázták e században már kétszer is egy sanda békével, most egy igazi, egy hosszantartó, egy "szocialista békehelyzetben", a trianoni diktátum egyik fő haszonélvezőjén a rációmentes sors, a dolgok természetes igazságérzete ekként bosszulja meg magát: megveri egy féleszű uralkodóval, megveri egy, az egész népen szétkórosuló ostoba indulattal, s megfosztja mindentől, amit eleddig készen és amit másoktól hitelbe kapott. Persze tudjuk, nem annyira a sors keze, mint inkább a román vezetés sorsszerű korlátoltsága volt ebben a tettes. S egyáltalán nem az elnyomott nemzetek, akik még így is a legtöbbet húzták a szocialista igát, hanem maga sajnos a félrevezetett nép, amely azt hitte, hogy élethosszan meg lehet élni igazságtalan diktátumok jogtalan haszonélvezetéből.

A világot elárasztották a lengyelek, afgánok, irániak, kubaiak. Romániában a román lengyelelles közhangulat nem a "lengyelek nem dolgoznak" szovjet-hazudozás következménye, hanem hogy a lengyelek miatt nem vagy alig lehet német, amerikai, osztrák vízumhoz jutni. És sóvárogva és gyanakvó indulattal tekintenek az erdélyi magyarokra, akik ostrom alá vették a kolozsvári és a bukaresti magyar képviselőket, a "Magyar Népköztársaságba való végleges letelepedés" mentőötletével.

□

Egy vicc járja be Romániát néhány éve: "Aki utolsónak hagyja el az országot, az oltsa el a villanyt!" E vicc sok helyen valósággá vált; néhány, főképp hegyvidéki erdélyi faluban, ahonnan a belső emigráció átűritette a román falusiakat a közeli, nemzeti jellegét tekintve többségében magyar vagy német városokba. E belső emigrációt maga a rezsim szorgalmazza, mindenekelőtt és főleg sovíniszta megfontolásokból. A sötétbe boruló falvak, s gondolok most azokra, ahol végleg eloltották a villanyokat (ha egyáltalán volt ott olyan), életformájuktól megfosztott parasztjaikkal a városok lumpen-tömegeit gyarapítják, gyarapítják az éhezőket, a munkanélkülieket - növelik a "többségi nemzet" lélekszámárányát. Kifejezetten erdélyi jelenség ez; Óromániában a parasztnak nem szabad elhagyniuk a

földet, talán és remélhetőleg az ELLENPONTOK egyik eljövendő számában majd idézhetjük azokat a csakis és kizárólag Werbőczy törvényeihez mérhető és hasonlítható belső - tehát titkos - rendelkezéseket, amelyekkel az 1980-as évek Romániájában földhöz kötik a parasztokat, Erdélyben pedig megtiltják a magyar vagy sváb parasztságnak, hogy "egészségtelen származásával" (ez egy hivatalos kifejezés, és annyit jelent, hogy: nem-román) az erdélyi városok amúgy is egészségtelen levegőjét tovább szennyezze. A kisebbségi parasztok, igaz, nem is igen vágyódnak városokba. Másfajta, s a jelek és lehetőségeik szerint jól funkcionáló háztájiuk - amit egyébként évente újra és újra megcsönkítanak - elegendőt terem ahhoz, hogy a városok elképesztő nyomorán valamit még enyhítsen. Mondom, valamit, mert a parasztkocsikat egyre-másra és egyre inkább feltartóztatják az országutakon a "kék farkasok", a milicisták, olykor önkényesen, de legtöbbször hivatali utasításra elkobozzák áruikat, azaz kirabolják őket, elosztva a szocialista demokrácia és méltányosság szellemében egymás és az illetékes pártszervek között az így megszerzett zöldséget, tyúkot, gyümölcsöt. Ez a pártorgazdaság.

□

Belső és külső emigráció! Útleválhoz nem vagy alig lehet jutni, az országon belül az ingázást a törvény bünteti (sic!). A Román Kommunista Párt megtalálta azt a két eszközt, intézkedést, amely a *legkevésbé* felel meg e problémák tisztességes - s egyre inkább érik a népben a meggyőződés - békés megoldásának. Magyarország számára egy vesztes béke, úgy tűnik, megadott egy olyan-amilyen megbékélést a valósággal. Románia számára, úgy tűnik, egy győztes béke a belső háborúskodás forrása lett.

Minden okunk megvan arra - s nekünk magyaroknak főképp -, hogy ne kívánjuk ezt a háborúskodást; és minden okunk megvan feltételezni, hogy ma már semmi sem múlik rajtunk.

*(Ara-Kovács Attila)*